Rada Powiatu Grodziskiego

UCHWAŁA NR 169/XXIV/26

RADY POWIATU GRODZISKIEGO

z dnia 26 marca 2026 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Grodziskim na lata 2026 - 2031

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1684) i art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1673 ze zm.) Rada Powiatu Grodziskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Grodziskim na lata 2026 - 2031 w brzmieniu określonym w Załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Grodziskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Sławomir Kamiński

Załącznik
do Uchwały Nr 169/XXIV/26
Rady Powiatu Grodziskiego
z dnia 26 marca 2026 r.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE GRODZISKIM

NA LATA 2026 -2031

GRODZISK MAZOWIECKI, MARZEC 2026 ROK

WPROWADZENIE.....3
I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.....3
II. POJECIE PRZEMOCY DOMOWEJ-PODSTAWY TEORETYCZNE.....6
2.1. Przemoc domowa – definicje i rodzaje przemocy.....6
2.2. Cykl przemocy domowej.....9
2.3. Skutki przemocy domowej.....10
III. CHARAKTERYSTYKA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ.....11
IV. ETAPY PRACY Z OSOBAMI UWIKŁANYMI W PRZEMOC.....14
V. CHARAKTERYSTYKA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ.....16
VI. ZADANIA SŁUŻB I INSTYTUCJI W PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY DOMOWEJ.....18
VII. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W OPARCIU O DANE DOTYCZĄCE POWIATU GRODZISKIEGO.....21
VIII. ANALIZA SWOT.....27
IX. GŁOWNE CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....29
X. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.....31
XI. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA KOORDYNACJE PROGRAMU.....34
XII. CZAS REALIZACJI PROGRAMU.....34
XIII. MONITORING I EWALUACJIA.....34
XIV. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU.....35
XV. PODSUMOWANIE.....35

WPROWADZENIE

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2031 jest realizacją art. 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Głównym celem Programu jest ograniczenie skali zjawiska przemocy oraz jej skutków jak również zwiększenie jakości i skuteczności pomocy osobom uwikłanym w mechanizmy przemocy. Stanowi to fundament dla rozwijania systemu profilaktyczno – pomocowego w zakresie ograniczenia i przeciwdziałania przemocy domowej.

Udoskonalona ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz procedura „Niebieskiej Karty" mają na celu poprawę ochrony osób doznających przemocy domowej przed przemocą ze strony osoby stosującej przemoc. Podejmowane działania w zespołach interdyscyplinarnych oraz grupach roboczych stanowią sposób walki z tym krzywdzącym zjawiskiem.

Program określa kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę osób doznających przemocy domowej i edukację osób stosujących przemoc. Zaplanowane w programie działania stanowią kontynuację szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji wcześniej uchwalonego „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2021-2025."

Obecny program określa następujące działania skierowane do różnych grup odbiorców:

1) informacyjno-edukacyjne – skierowane do ogółu mieszkańców Powiatu Grodziskiego, a także do osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc domową.
2) terapeutyczne, kierowane do osób doznających przemocy oraz pouczające, kierowane do osób stosujących przemoc domową.
3) wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne, kierowane do osób doznających przemocy domowej.
4) korekcyjno–edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne, kierowane do osób stosujących przemoc domową.

I. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Należy zauważyć, że naczelnym aktem prawnym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

Odnośnie stosowania przemocy domowej zasadniczą regulację zawiera jej art. 40, który mówi: „Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych". Konstytucja wprowadza ochronę wolności i praw człowieka, obywatela oraz szczególną ochronę praw dziecka. Przemoc domowa jest specyficzną kategorią czynów zabronionych przez prawo, o wysokim stopniu szkodliwości. Zachowania składające się na przemoc domową kwalifikowane są zazwyczaj w oparciu o artykuł 207 Kodeksu karnego – znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny czy fizyczny. W Kodeksie karnym zalicza się również do czynów zabronionych: uszkodzenie ciała, pozostawianie osoby, co do której istnieje obowiązek sprawowania opieki w sytuacjach bezpośrednio zagrażających jej życiu lub zdrowiu, grożenie popełnieniem przestępstwa na szkodę innej osoby lub osoby najbliższej, zmuszanie do określonych zachowań, zgwałcenie, nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności, doprowadzenie małoletniego do obcowania płciowego lub do poddania się czy wykonania przez niego czynności seksualnej lub utrwalanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego, kazirodztwo, stręczycielstwo i sutenerstwo, rozpijanie małoletniego, uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, opuszczenie, uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego lub osoby nieporadnej, zniewaga, naruszenie nietykalności cielesnej, kradzież na szkodę osoby najbliższej, przywłaszczenie lub niszczenie mienia.

Sytuację osób doznających przemocy domowej regulują również przepisy prawa cywilnego zawarte głównie w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym (tj. Dz. U. z 2023 poz. 2809 ze zm.) dotyczące m.in. warunków zniesienia przez sąd wspólności majątkowej, separacji i rozwodu, rozstrzygnięcie władzy rodzicielskiej, obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka w przypadku rozwodu, warunków dokonywania podziału wspólnego majątku, obowiązku rodziców do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka. Od 2005 r. funkcjonuje ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc. Ustawa ta umożliwia stosowanie w toku postępowania wobec osób podejrzanych specyficznych środków ograniczających możliwości ich kontaktu z pokrzywdzonymi.

W 2023 r. uchwalono ustawę z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, która wprowadza do porządku prawnego wiele rozwiązań, których celem jest przede wszystkim zwiększenie bezpieczeństwa osób doznających przemocy domowej. Przepisy, które weszły w życie zmieniają terminologię stosowaną w ustawie. Dotychczasowe pojęcie „przemoc w rodzinie" zostało zastąpione przez „przemoc domową". Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Zmienia się krąg osób objętych ochroną, osoby te będą określane jako osoby doznające przemocy domowej. Ustawowo wprowadza się również definicję „osoba stosująca przemoc domową". Nowelizacja do dotychczasowej definicji przemocy wprowadza istotne znaczenie tj. żeby dane działanie lub zaniechanie było uznane za przemoc domową musi wykorzystywać przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy.

W szczególności przemocą domową są działania lub zaniechania:

- narażające osobę doznającą przemocy na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Nowelizacja rozszerza katalog osób dotkniętych przemocą:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych i ich małżonków,
- rodzeństwo oraz wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

- osobę pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego, wobec którego stosowana jest przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

Ustawa definiuje osobę stosującą przemoc domową, że jest to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób podlegających ochronie. Nowelizacja wprowadza również zmiany w procedurze „Niebieskie Karty", wprowadza przepis obligujący grupę diagnostyczno-pomocową do monitorowania sytuacji osób i rodzin dotkniętych przemocą domową, a także zagrożonych jej wystąpieniem, w tym również po zakończeniu procedury niebieskiej karty, dodaje również przepis umożliwiający pracę grupy diagnostycznopomocowej za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Istotną rolę odgrywają inne formy wsparcia tj. programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową. Zostają również wprowadzone przepisy umożliwiające złożenie zawiadomienia o popełnieniu wykroczenia przez osobę stosującą przemoc domową, w przypadku uporczywego uchylania się osoby stosującej przemoc domową od udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych. Ponadto nowelizacja przepisy w zakresie kwalifikacji osób kierujących specjalistycznymi ośrodkami wsparcia dla osób doznających przemocy domowej.

Należ zaznaczyć, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich.

Na system prawny w obszarze przemocy domowej w Polsce mają wpływ akta prawa międzynarodowego, w tym: akty prawa międzynarodowego, zmierzające do przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dzieci oraz przemocy domowej.

II. POJECIE PRZEMOCY DOMOWEJ-PODSTAWY TEORETYCZNE

2.1. Przemoc domowa – definicje i rodzaje przemocy

Przemoc domowa oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność

cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Jak również ograniczające lub pozbawiające osobę doznającą przemocy domowej dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji
Ofiarami przemocy domowej mogą być kobiety, mężczyźni, młodzi lub starzy, bogaci albo biedni, pochodzący ze wszystkich warstw społecznych i o różnych wpływach politycznych. Badania wykazują jednak, że prawdopodobieństwo jej wystąpienia wzrasta w tych środowiskach, gdzie obserwowane jest nasilenie zjawisk patologicznych np. alkoholizmu, narkomanii, przestępczości, w rodzinach zdezintegrowanych i dysfunkcjonalnych, a także w rodzinach dotkniętych bezrobociem i biedą w różnych jej odmianach.
Aktualny, wiarygodny wymiar zjawiska przemocy domowej nigdy nie będzie dokładnie znany ale jasne jest, że przemoc składa się na sytuację wielu rodzin na całym świecie.

Wyróżnia się dwa ogólne rodzaje przemocy:

1) przemoc gorąca - furia; pękanie tamy emocjonalnej, która przestaje powstrzymywać uczucia pochodzące z frustracji; wulkan emocjonalny; widowiskowa, widoczna; szybko przechodzi; jest skumulowaną siłą uczuć, której nie da się zatrzymać;
2) przemoc chłodna - zrealizowanie scenariusza przemocy, który ma na celu pogwałcenie dóbr i praw drugiej osoby; zaplanowana; zdarza się w pozornie dobrej rodzinie; nie ma tu furii i gniewu.

Formy przemocy:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna,
- przemoc ekonomiczna,
- przemoc seksualna,
- zaniedbanie,
- cyberprzemoc.

Przemoc fizyczna - zamierzone działanie człowieka, zwrócone przeciwko fizyczności członka jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia w ciele.
Bicie, popychanie, torturowanie, policzkowanie, uderzenie pięścią, kopanie, drapanie, plucie, szarpanie za włosy, gryzienie, wykręcanie rąk, duszenie, okaleczenie, przypalanie papierosem, wyrywanie paznokci, parzenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni, napaść, uwięzienie oraz wszelkie inne działania, które wywierają ból i strach.

Objawy: sińce, obrzęki na twarzy, ramionach, klatce piersiowej, plecach, pod pachami, na dłoniach, stopach, pośladkach, ślady po oparzeniach, rany cięte, kute, blizny za uszami, otwarte rany w nietypowych miejscach.

Przemoc psychiczna - działanie mające na celu pozbawienia ofiary zaufania do siebie samej, tak, aby czuła się samotna i zależna tylko od agresora. Przymus i groźby, upokarzanie, zastraszanie, poniżanie, emocjonalne wykorzystywanie, szantaż emocjonalny, wyzywanie, obwinianie, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, manipulowanie poczuciem winy, karanie przez odmowę uczuć, odmawianie współżycia seksualnego, wyśmiewanie, zawstydzanie, kontrolowanie lub uniemożliwianie kontaktów z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, samochodu, narzucanie własnych poglądów, zakaz opuszczania domu, miłość warunkowa, brak zainteresowania, brak szacunku, stała krytyka, oskarżanie o wywołanie przemocy, zaprzeczenie przemocy, porywanie dzieci, wykorzystywanie pozycji mężczyzny, wymaganie bezwzględnego posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna, podsłuchiwanie rozmów telefonicznych, niszczeniu przedmiotów cennych dla ofiary.
Objawy: niska samoocena, wzmożona czujność, tiki nerwowe, zmiana nastrojów, słaba kontrola emocji.

Przemoc ekonomiczna – kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny. Ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze, uniemożliwianie dostępu do konta bankowego.

Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, aktywności seksualnej, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia, krytyka zachowań seksualnych, zmuszanie do oglądania filmów lub gazet pornograficznych, straszenie gwałtem, gwałt, straszenie karami fizycznymi i psychicznymi w razie odmowy współżycia, filmowanie podczas działań seksualnych, rozbieranie z zastosowaniem przemocy fizycznej.

Zaniedbanie - stosują ją najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci a także członkowie rodziny wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych najbliższych. Jest to niezaspokojenie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych.

O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia, higieną i kształceniem.

Cyberprzemoc - to wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych - komunikatorów, czatów, stron internetowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów.

Przykłady cyberprzemocy: wysyłanie wulgarnych e-maili i sms-ów; kłótnie internetowe (flame war); publikowanie i rozsyłanie ośmieszających informacji, zdjęć i filmów; podszywanie się pod inną osobę; obraźliwe komentowanie wpisów na blogu.

Formy przemocy często występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach.

2.2. Cykle przemocy domowej

Przemoc nie jest jednorazowym aktem, lecz procesem, który ma tendencję do powtarzania się. Niezatrzymana przemoc - narasta. Badania wykazały, że osoby doznające przemocy, przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu przemocy.

- **Faza narastania napięcia**

W tej fazie osoba stosująca przemoc staje się napięta i stale poirytowana. Każdy drobiazg wywołuje złość, z byle powodu wywołuje awanturę. W tej fazie często zaczyna więcej pić, brać narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość.

Może poniżać osobę doznającą przemocy – jej kosztem poprawiając swoje samopoczucie. Sprawia wrażenie jakby coraz mniej panował nad swoim gniewem. Osoba, która przemocy doznaje, uspokaja osobę stosującą przemoc, wywiązuje się ze swoich obowiązków, spełnia wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc. Często go przeprasza i ulega mu. Niektóre osoby mają w tej fazie różne dolegliwości fizyczne jak: bóle żołądka, głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, który w pewnym momencie staje się nie do wytrzymania.

- **Faza gwałtownej przemocy**

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szał i wyładowuje się najczęściej na słabszych członkach rodziny.

Eksplozję wywołuje najczęściej jakiś drobiazg np. lekkie opóźnienie posiłku. Przemoc doznawana w tej fazie może być mniej lub bardziej groźna fizycznie, ale zawsze jest bardzo krzywdząca emocjonalnie. Po zakończeniu wybuchu osoba doznająca przemocy jest w szoku, nie może uwierzyć w to co się stało, odczuwa wstyd i przerażenie. Staje się apatyczna i traci ochotę do życia.

• **Faza miodowego miesiąca**

Partner wyładował już złość i wie, że posunął się za daleko. Nagle staje się zupełnie inną osobą. Szczerze żałuje tego co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że taka sytuacja nigdy się nie powtórzy. Zaczyna okazywać ciepło i miłość. Przynosi kwiaty, prezenty – zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił, a przemoc była jedynie incydentem. Problem z fazą miodowego miesiąca polega na tym, że jak każdy miodowy miesiąc nie trwa długo. To **pułapka, która zatrzymuje osobę doznająca przemocy w cyklu przemocy .**

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle skracają się fazy "miodowego miesiąca", wydłużają i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. To co kiedyś było w fazie "miodowego miesiąca" przyjemności przekształca się w unikanie przykrości, bólu i cierpienia. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy.

2.3. Skutki przemocy domowej

Przemoc domowa, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

• **Skutki indywidualne**.

Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci i młodzieży – osób doznających przemocy - skutkiem może być również konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Skutki przemocy dotyczą również osób stosujących przemoc, którzy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony, mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

- **Skutki społeczne.**

Przemoc domowa dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się z osobami stosującymi przemoc i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych.

W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy domowej, rozszerza się na osoby obce.

Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy domowej, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli małżonka, rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

- **Skutki ekonomiczne.**

Przemoc domowa niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy domowej między innymi: policja, służba zdrowia, pomoc społeczna ale też i pracodawcy, szkoły itp.

III. CHARAKTERSTYKA OSÓB DOTKNIETYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ

Osoba doznająca przemocy w wyniku rozwijających się urazów traumatycznych prowadzących do zaniżonej samooceny traci umiejętność rozwiązywania własnych problemów.

Przemoc wprowadza osoby doznające tej przemocy w stan gotowości percepcyjnej, w którym ograniczona zostaje zdolność do analizowania czegokolwiek więcej poza aktualną sytuacją. Obserwuje się w omawianej kategorii osób zwiększoną tolerancję na agresję prowadzącą do usprawiedliwienia zachowań osoby stosującej przemoc.
Osoba doznająca przemocy wykształca w sobie zespół zachowań i strategii umożliwiających adaptację do sytuacji przemocy. Sposób funkcjonowania osób doznających przemocy prowadzi do rozłożonych w czasie konsekwencji.

Sytuacja psychologiczna dorosłej osoby doznającej przemocy:
Tragizm sytuacji osoby doznającej przemocy polega przede wszystkim na tym, że jest ona krzywdzona przez osobę najbliższą, którą kocha, jest krzywdzona w swoim domu, który powinien dawać jej poczucie bezpieczeństwa i być azylem.
Osoba krzywdzona poddawana jest szeregom zabiegów – celowych i systematycznych, które mają zmienić jej przekonania, postawy, uczucia, potrzeby, by działały zgodnie z oczekiwaniami sprawcy – takie zachowanie wobec drugiej osoby w psychologii nazywa się „praniem mózgu". Zachowania, o których mowa wyżej można zaobserwować w relacji osoby stosującej przemoc z osobą doznającą przemocy. Osoba stosująca przemoc doprowadza do tego, że osoba przez niego krzywdzona zrywa kontakty z rodziną, przyjaciółmi, skupia swoje myśli i zachowania na jego osobie – cokolwiek powie lub zrobi najpierw rozważy to pod kątem tego, co o tym sądzi sprawca, wygłasza jego poglądy, ubiera się tak jak on sobie życzy.
Formy zachowań:

1) Izolacja – stopniowe pozbawianie ofiary kontaktów z innymi ludźmi, odcinanie od potencjalnego źródła wsparcia, podsłuchiwanie rozmów, czytanie e-maili, smsów, listów, zachęcanie do rezygnacji z pracy, zniechęcanie do kontaktów z koleżankami, wyrażanie niezadowolenia z wizyt rodziny, inicjowanie i prowokowanie kłótni i nieporozumień z członkami rodziny oraz przyjaciółmi osoby krzywdzonej.

2) Poniżanie i degradacja – osoba stosująca przemoc staje się dla osoby doznającej przemocy podstawowym źródłem informacji na jej temat, przedstawia ją w krzywym zwierciadle, wyśmiewa, poniża, degraduje, deprecjonując jej wartość we wszystkich sferach życia – jako żony/męża, matki/ojca, pracownika, partnerki/partnera seksualnego.

3) Monopolizacja uwagi - zanim cokolwiek osoba doznająca przemocy zrobi, pomyśli, powie, wygłosi pogląd, rozważy to pod kątem upodobań osoby stosującej przemoc, zastanowi się czy jest to zgodne ze zdaniem osoby stosującej przemoc; zanim się ubierze, pomyśli czy ten strój odpowiadałby osobie stosującej przemoc, zapyta o zgodę na wyjście z domu, ugotowanie obiadu rozważy pod kątem potraw, które lubi osoba stosująca przemoc – osoba doznająca przemocy boi się uczynić cokolwiek, co mogłoby stanowić przyczynę niezadowolenia osoby stosującej przemoc, stara się przewidywać jego potrzeby.

4) Doprowadzenie do wyczerpania - ograniczanie snu, posiłków, wypoczynku, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych.

5) Wywoływanie lęku - grożenie osobie doznającej przemocy lub jej bliskim, poniżanie, ośmieszanie – osoba stosująca przemoc przekonuje osobę doznającą przemocy o swoich wpływach, mądrości i zaradności („nikt Ci nie uwierzy", „załatwię Cię"), grozi odebraniem dzieci, wmawia osobie doznającej przemocy niepoczytalność („jesteś wariatką/wariatem", „powiem wszystkim, że jesteś chora/chory psychicznie").

6) Naprzemienność kary i nagrody – Osoba doznająca przemocy nie jest w stanie przewidzieć, kiedy zostanie ukarana, a kiedy nagrodzona za swoje zachowanie, podobnie jak faza miodowego miesiąca w cyklu przemocy, tak i naprzemienność kar i nagród opóźnia szukanie pomocy, utrudnia realną ocenę jej sytuacji rodzinnej, daje złudną nadzieję.

Omówione wyżej techniki „prania mózgu" mogą powodować u osoby doznającej przemocy podporządkowanie, bezradność, utratę poczucia własnej wartości, rezygnację z własnych poglądów, bezkrytyczne przyjmowanie rzeczywistości stworzonej przez osobę stosującą przemoc.

Sytuacja przemocy domowej nie jest normalną sytuacją, to sytuacja chronicznego stresu, napięcia, cierpienia, lęku, bezradności, poczucia braku wpływu na własne życie.

Specyfika przemocy domowej polega właśnie na tym, że osoba która jej doświadcza traci swoją moc sprawczą i siłę wewnętrzną, osoba stosująca przemoc obezwładnia ją psychicznie i emocjonalnie.

U osób, które doświadczają przemocy domowej zaobserwować można tzw. **syndrom wyuczonej bezradności**, który polega na tym, że w toku zdobytych doświadczeń nabierają one przekonania, że nic nie jest w stanie zmienić sytuacji, w jakiej się znajdują.

Bierna postawa nie jest cechą osobowości tych osób, często funkcjonują one dobrze w innych aspektach życia, są aktywne, zaangażowane, są dobrymi pracownikami. Osoba krzywdzona początkowo podejmuje różne kroki, aby zatrzymać przemoc, rozmawia z partnerem, mówi bliskim o swojej sytuacji, a nawet szuka profesjonalnej pomocy. Kiedy podjęte próby zmiany sytuacji nie przynoszą spodziewanych efektów (np. umorzenie sprawy karnej z powodu braku wystarczających dowodów, postawa bliskich, którzy nie chcą wtrącać się „życie innych") osoba doznająca przemocy nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni swojej sytuacji.

Osoba stosująca przemoc wzmacnia się wówczas w swoim poczuciu bezkarności, a osoba doznająca przemocy w poczuciu niemocy – wie, że jest krzywdzona, źle traktowana, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.

Bardzo często osoba doznająca przemocy nie jest w stanie zrezygnować z trudnego związku i z tego, w co zainwestowała tak dużo pracy, czasu i energii. Zdziwienie budzi fakt, że trwa ona w związku, który przynosi jej tak wiele cierpienia, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Osoba doznająca przemocy często żyje nadzieją, że będzie lepiej, dlatego też inwestuje w ten związek. Ma poczucie, że poprawa sytuacji zależy właśnie od niej, natomiast im więcej się stara i wkłada w to działanie energii, tym trudniej jej odejść od partnera. Mechanizmy przemocy pokazują, że sytuacja osoby doznającej przemocy domowej nie jest taka, jak się pozornie wydaje – to nie wola, czy skłonności masochistyczne powodują, że osoba ta trwa w toksycznym dla niej związku, mimo wciąż doznawanych szkód. Mechanizmy przemocy „oplatają osobę doznającą przemocy niczym pajęczyna", z której bez wsparcia z zewnątrz bardzo trudno się wydostać.

IV. ETAPY PRACY Z OSOBAMI UWIKŁANYMI W PRZEMOC

1. Diagnoza sytuacji osoby doświadczającej przemocy.
2. Wspólne z osobą doznającą przemocy określenie jej potrzeb i oczekiwań.
3. Opracowanie planu pomocy.
4. Realizacja planu pomocy.
5. Dzięki udzieleniu kompleksowej pomocy należy przypuszczać, że osoba doznającą przemocy pod jej wpływem nabierze wystarczającej siły, która pozwoli jej na skuteczne zatrzymanie przemocy w jej życiu.
6. W przypadku niektórych osób, kierowanie do specjalistycznych ośrodków wsparcia.

Przemoc domowa jest problemem trudnym do zdiagnozowania, rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą domową wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce.
Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Jego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

Najczęściej identyfikowanymi osobami doznającymi przemocy domowej są kobiety i dzieci. Istnieją jednak powody by sądzić, że przemoc dotyczy także często osób starszych i niepełnosprawnych.

Od strony psychologicznej doznawanie przemocy to najczęściej ciągły stres, strach, poczucie krzywdy, bezradności i osamotnienia, to ciągła deprywacja potrzeby bezpieczeństwa, utrata siły i wiary we własną wartość oraz możliwość zmiany. Uraz, którego doświadczają osoby doznające przemocy, nie pozostaje bez śladu i prowadzi do takich zmian psychiki, że konieczna staje się pomoc specjalistyczna.

Ponieważ jednak osoby doznające przemocy są narażone na wielokrotne, nawracające zranienia, to ich objawy mogą być także zwielokrotnione, a wysiłki terapeutyczne mało efektywne. Bez oddziaływań terapeutycznych najczęściej nie udaje się skutecznie przezwyciężyć zmian w tożsamości osoby doznającej przemocy i wprowadzić jakościowych korekt w jej życiu.

Osoby doznające długotrwałej przemocy najczęściej znajdują się w stanie psychicznym uniemożliwiającym im samodzielne, skuteczne i zaplanowane działanie. Często, paradoksalnie, zachowują się tak, jakby nie były zainteresowane zmianą podejmują nieskoordynowane decyzje i działania, są niekonsekwentne, wycofują się z podjętych decyzji, zmieniają postępowanie, wykazują brak determinacji i zaufania do innych. Wielokrotne doświadczanie przemocy, z której "nie było wyjścia", utrwala w osobie doznającej przemocy przekonanie o bezsilności. Trzeba przy tym pamiętać, że przezwyciężenie tych tendencji to nie jest jeden chwilowy akt, ale długotrwały proces.
Niebezpieczne są zwłaszcza te momenty, gdy napotka się na swojej drodze przeszkody. Dlatego tak ważna jest reakcja otoczenia i zaoferowana pomoc.
Osobę tak wrażliwą i tak czujną na wszelkie objawy bezsilności, jaką jest osoba doznająca przemocy domowej, bardzo łatwo jest ponownie zranić i skłonić do powrotu do myślenia, iż bycie osobą doznającą przemocy to jej los i przeznaczenie.

Wszelkie oddziaływania terapeutyczne mają, więc tym większy sens i będą skuteczniejsze, jeżeli równocześnie zmienia się sytuacja i rzeczywistość, w jakiej funkcjonuje osoba doznająca przemocy. Dopiero wówczas działania terapeutyczne mogą przynieść spodziewane i trwalsze efekty.

Z perspektywy społecznej nadrzędnym celem powinny stać się działania zmierzające do zmniejszenie rozmiarów przemocy w polskich rodzinach, pomaganie osobom doznającym przemocy poprzez powstrzymywanie osób stosujących przemoc oraz reagowanie i motywowanie świadków do pomagania.

V. CHARAKTERYSTYKA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Problem przemocy można rozpatrywać w różnych płaszczyznach. Jedna z nich dotyczy osób stosujących przemoc. Typowy napastnik najczęściej jest mężczyzną, ma podstawowe wykształcenie, nie pracuje zawodowo, nadużywa alkoholu.

Jedną z częstszych przyczyn stosowania przemocy domowej jest alkoholizm jednego bądź obojga rodziców.

Do innych czynników predysponujących do zachowań agresywnych w rodzinach, w których doszło do rozpadu więzi, zalicza się: złe warunki materialne, obniżoną sprawność intelektualną, zaburzenia emocjonalne. Badacze zajmujący się poszukiwaniem przyczyn przemocy dowodzą, iż mężczyźni mają trudności w wyrażaniu głębokich problemów emocjonalnych w pokojowy sposób, czyli w doznawaniu i kontrolowaniu przeżywanych uczuć.

Wyniki badań wskazują, że osoby stosujące przemoc wobec innych same doświadczały przemocy w dzieciństwie. Prawdą jest, że nie każda osoba doznająca przemocy staje się osobą stosującą przemoc, ale wydaje się, że każda osoba stosująca przemoc była kiedyś osobą doznającą przemocy. Dorastanie w atmosferze przemocy, braku bezpieczeństwa, miłości, wzajemnego szacunku i poszanowania nie wpływa obojętnie na zdrowie psychiczne człowieka. Sprzyja natomiast kształtowaniu się wielu nieprawidłowych cech osobowości, wymienia np. osobowość wieloraką (mnogą), uzależnienia, anoreksję i bulimię, zaburzenia typu borderline, a nawet psychozy jako zaburzenia łączone z doświadczaniem przemocy w dzieciństwie. Z badań psychologicznych wiadomo, że około 10% osób stosujących przemoc ujawnia cechy i zachowania psychopatologiczne.

Możemy wyróżnić następujące cechy osobowościowe osób stosujących przemoc, do których zalicza się: emocjonalną niedojrzałość, impulsywność, egocentryzm, wyobcowanie, niski poziom wartości, niską samoocenę, słabe poczucie bezpieczeństwa, brak empatii i emocjonalnego ciepła, sztywność osobowości i nieumiejętność pójścia na kompromis.

Inne badania kliniczne pozwoliły na wyodrębnienie mechanizmów psychopatologicznych sprzężonych z agresją. Są to: zależność, ambiwalencja i problemy z bliskością w związkach, podejrzliwość i zazdrość, brak satysfakcji z życia, brak szczęścia w związkach intymnych, agresywność, impulsywność, skłonność do gwałtu, stosowanie mechanizmów obronnych, tj. wypierania, zaprzeczania, projekcji, niestałość nastroju, izolacja. Szczególne znaczenie mają postawy i zachowania określane jako dyssocjalne, aspołeczne i antyspołeczne.

Osoby stosujące przemoc mają niedostateczną kontrolę zachowań i stosują głównie te strategie zaradcze, które są zorientowane emocjonalnie i mają na celu odreagowanie.

Można wyróżnić również trzy typy osób stosujących przemoc.

Do pierwszego typu należą ci, którzy ograniczają akty przemocy do członków własnej rodziny. Nie wykazują oni objawów poważnych zaburzeń psychicznych. Mają słabo ukształtowane umiejętności społeczne, cechuje ich wysoki poziom zależności od partnera. W dzieciństwie byli świadkami bądź osobami doznającymi przemocy.

Do drugiego typu należą osoby stosujące przemoc, którzy również stosują przemoc domową, choć sporadycznie dopuszczają się również aktów agresji poza nią, ale przejawiają niestabilność emocjonalną i zaburzenia psychiczne. W większości doświadczali oni przemocy w pierwotnej rodzinie, byli odrzuceni przez rodziców. Mają słabe umiejętności społeczne, trudności w komunikowaniu się z innymi. Niezdolni są do wyrzutów sumienia.

Trzecią grupę stanowią osoby stosujące przemoc, którzy dokonują agresji zarówno w rodzinie, jak i poza nią. Są to osoby, które często nadużywają alkoholu i stosują inne środki psychoaktywne. Użycie siły jest dla nich sposobem na rozwiązanie problemu.

Istnieje również podział osób stosujących przemoc wśród alkoholików. Tutaj mamy dwa typy osób stosujących przemoc.

Jedną grupę stanowią osoby, u których skłonność do przemocy pojawia się w toku rozwoju choroby alkoholowej. Nagromadzone emocje, typu: złość, frustracja, bezsilność wobec własnego życia, znajdują ujście w aktach agresji wobec bliskich.

Drugą grupę stanowią osoby, które stosowały przemoc zanim doszło do uzależnienia. W tym przypadku skłonność do zachowań agresywnych wynika z tendencji osobowościowych i jest bardziej utrwalona.

Podsumowując osoby stosujące przemoc stanowią główne ogniwo w rozwijaniu się mechanizmów przemocowych.

Sposób funkcjonowania osoby stosującej przemoc zaburza wzajemne relacje w rodzinie, przyczynia się do licznych dysfunkcji. Zatrzymanie przemocy opiera się przede wszystkim na pracy z osobą stosującą przemoc. Znajomość systemu zachowań osoby stosującej przemoc ułatwia podejmowanie działań korekcyjno-terapeutycznych.

VI. ZADANIA SŁUŻB I INSTYTUCJI W PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY DOMOWEJ

Procedura „Niebieskiej Karty"

Jest to procedura postępowania/ interwencji obejmująca działania wielu służb, mająca na celu zatrzymanie przemocy domowej oraz pomoc w wychodzeniu z tej sytuacji.

Działania są indywidualnie dostosowane do potrzeb danej rodziny. Procedura w swej istocie ma za zadanie ochronę godności i podmiotowości osoby pokrzywdzonej, a jej rozpoczęcie następuje w chwili wypełnienia formularza przez przedstawiciela podmiotu wskazanego w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy. „Niebieska Karta" dokumentuje fakt doznawania przemocy. Stanowi podstawę pracy zespołu interdyscyplinarnego oraz grupy roboczej.

W ramach procedury „Niebieskiej Karty" podejmuje się działania w zakresie zapewnienia wsparcia osobie doznającej przemocy oraz zatrzymujące stosowanie przemocy przez osobę stosującą przemoc. „Niebieskie Karty" stanowią ważne źródło informacji o rozmiarach zjawiska umożliwiające jego analizę.

O uruchomieniu procedury może prosić każda osoba doznająca przemocy domowej oraz osoby mające wiedzę, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy.

Trzeba jednak pamiętać, że o wszczęciu procedury ostatecznie decyduje przedstawiciel służby/ instytucji, do którego dokonujemy zgłoszenia.

Uprawnienia do uruchomienia procedury „Niebieskiej Karty" maja przedstawiciele takich służb, jak:

- policja,
- jednostki organizacyjne pomocy społecznej (np. pracownik socjalny),
- komisja rozwiązywania problemów alkoholowych,
- oświata (np. nauczyciel, pedagog lub psycholog szkolny, dyrektor szkoły),
- ochrona zdrowia (np. lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny).

Uruchomienie procedury następuje w przypadku, gdy przedstawiciel jednej z ww. służb poweźmie podejrzenie, że osoba, z która rozmawia/ ma kontakt, doznaje przemocy. Odbywa się to przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A". Jest to dokument z danymi osób uwikłanych w przemoc domową opisujący sytuację przemocy.

Bezpośrednio po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A" osobie doznającej przemocy przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B". Zawiera on informacje o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy oraz o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc.

Zakończenie procedury następuje w chwili ustania przemocy lub stwierdzenia braku zasadności do podejmowania działań.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazuje na zadania organów państwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec dotkniętych przemocą domową oraz tych, którzy ją stosują.

Policja

Ustawa o Policji – Art. 1. Ust. 1 „policja (...) przeznaczona jest do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku."

Policja jest zobowiązana do ochrony bezpieczeństwa ludzi i do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Do zadań policji należą: ochrona życia, zdrowia i mienia ludzi, inicjowanie i organizowania działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Na wezwanie policji w przypadku ostrej sytuacji kryzysowej w rodzinie (awantura, krzyki, zagrożone bezpieczeństwo dzieci) przyjeżdża patrol interwencyjny, który przeprowadza interwencję w domu osób poszkodowanych.

Celem takiej interwencji jest zatrzymanie przemocy „tu i teraz" i zapewnienie bezpieczeństwa osobom poszkodowanym. Policja może zatrzymać osobę stosującą przemoc lub przewieźć go do izby wytrzeźwień. Może zastosować również:

- Zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość,
- Zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- Zakaz wstępu i przebywania na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej, artystycznej, obiektu sportowego lub miejsca pracy.

Gminy/Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS)/Centra Usług Społecznych (CUS)

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;

3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;

4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Powiaty/Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie

1. Zadania własne powiatu:

   a) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

   b) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;

   c) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;

   d) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

2. Zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez powiat:

   a) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;

   b) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;

   c) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

   d) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych

Komisje działają przy u urzędach gminy/ miasta/ dzielnicy. Ich działania koncentrują się na profilaktyce uzależnień, czyli zapobieganiu uzależnianiu się kolejnych osób, oraz przeciwdziałaniu negatywnym skutkom uzależnienia u osób, które są już uzależnione. Ponieważ uzależnienie od alkoholu stanowi jeden z czynników ryzyka w sytuacji przemocy, komisje koncentrują się w swoich działaniach także na jej przeciwdziałaniu.

Od przedstawicieli komisji rozwiązywania problemów alkoholowych możemy oczekiwać:

- Wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty".
- Uruchomienia procedury zobowiązania do leczenia.
- Komisja motywuje osobę uzależnioną do kontaktu z placówką terapii uzależnień.
- Skierowania do sądu wniosku o zobowiązanie do leczenia.

Ochrona Zdrowia

Jak sama nazwa wskazuje, zadaniem tej służby jest ochrona zdrowia pacjenta. Przemoc domowa leży w kompetencjach ochrony zdrowia, ponieważ przemocy często towarzyszą wyraźne uszkodzenia zdrowia fizycznego (ślady pobicia, siniaki, skaleczenia, złamania itp.) oraz występują zaburzenia zdrowia psychicznego (lęk, przygnębienie, bezsenność itp.).

W sytuacji przemocy domowej od pracownika ochrony zdrowia możemy oczekiwać:

- Wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty".
- Wydania bezpłatnego zaświadczenia o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej.
- Poinformowania organów ścigania (policji i prokuratury) o popełnieniu przestępstwa.
- Zapewnienia pomocy medycznej.
- Wspieranie przedstawicieli pomocy społecznej i policji przy podejmowaniu decyzji o zabraniu dziecka z rodziny, w której na skutek przemocy zagrożone jest jego zdrowie i życie.

Oświata

W placówkach oświatowych dzieci i młodzież spędzają znaczną część swojego dnia. Pracownicy oświaty mają więc możliwość wnikliwej obserwacji swoich uczniów. Często są też postrzegani przez małoletnich jako osoby godne zaufania, którym można przekazać informację o sytuacji przemocy. Dlatego także i oni zostali włączeni w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

W sytuacji przemocy domowej przedstawiciel oświaty:

- Wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty"
- Bierze udział w pracach grupy roboczej

VII. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W OPARCIU O DANE DOTYCZACE POWIATU GRODZISKIEGO

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Mazowieckim za lata 2023-2025 skalę interwencji wobec przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskiej Karty" obrazuje poniższe zestawienie.

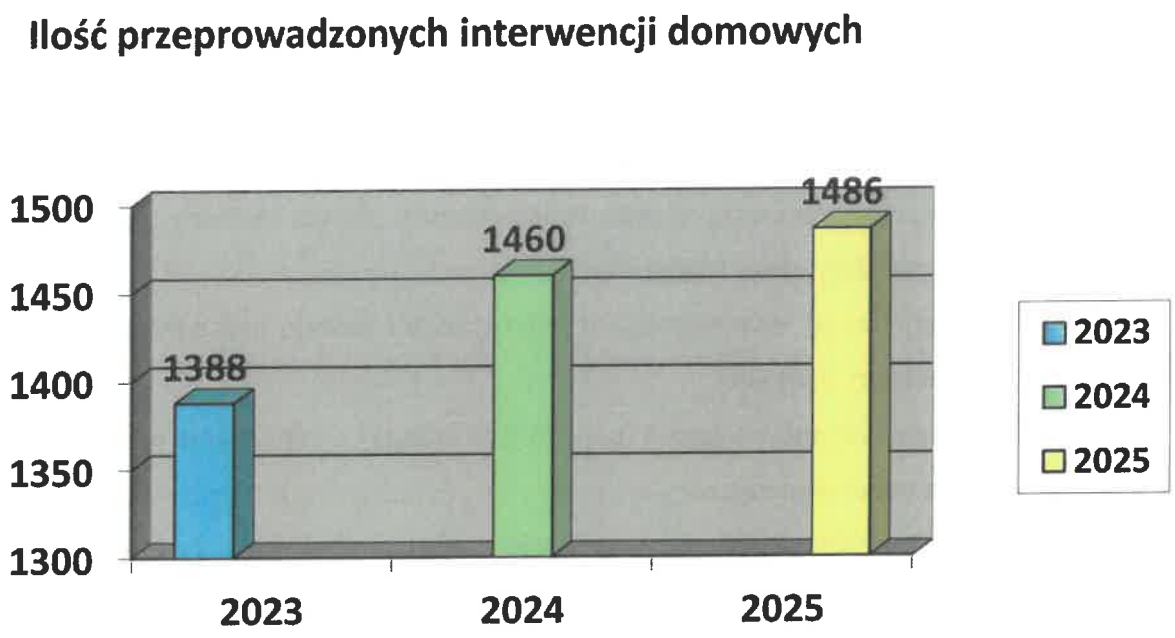

Dane szczegółowe:

Dane nt. przemocy domowej na terenie powiatu grodziskiego - 2025	**Liczba**
Liczba ogólna przeprowadzonych interwencji domowych,	1486
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej w tym: - kobiety - mężczyźni - małoletni	277 135 23 119
Liczba osób stosujących przemoc domową w tym: - kobiety - mężczyźni - nieletni	162 29 133 0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu w tym: - kobiety - mężczyźni	63 12 51

Skalę i charakter zjawiska przemocy w powiecie grodziskim najlepiej oddają powyższe statystyki policyjne.

Z danych dotyczących przeprowadzonych na przestrzeni lat 2023-2025 interwencje domowych możemy wywnioskować, że w 2023 roku były 1388 tego rodzaju interwencji, a w 2024 roku już 1460, natomiast w 2025 r. już 1486, czyli mamy cały czas tendencje wzrostową. Należy również zaznaczyć, że w 2025 r. było 155 ilości podjętych czynności związanych z procedurą „Niebieskiej Karty", jak również było 155 ilości zgłoszonych spraw na policję.

Nie zmienia się obraz osób stosujących przemoc, którym w około 95 % jest mężczyzna pod wpływem alkoholu oraz obraz osoby doznającej przemocy, którą zwykle jest kobieta.

Dane uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu grodziskiego przedstawiają się następująco:

Przemoc domowa w gminie Podkowa Leśna, Jaktorów, Milanówek, Grodzisk Mazowiecki, Baranów, Żabia Wola w latach 2023 – 2025

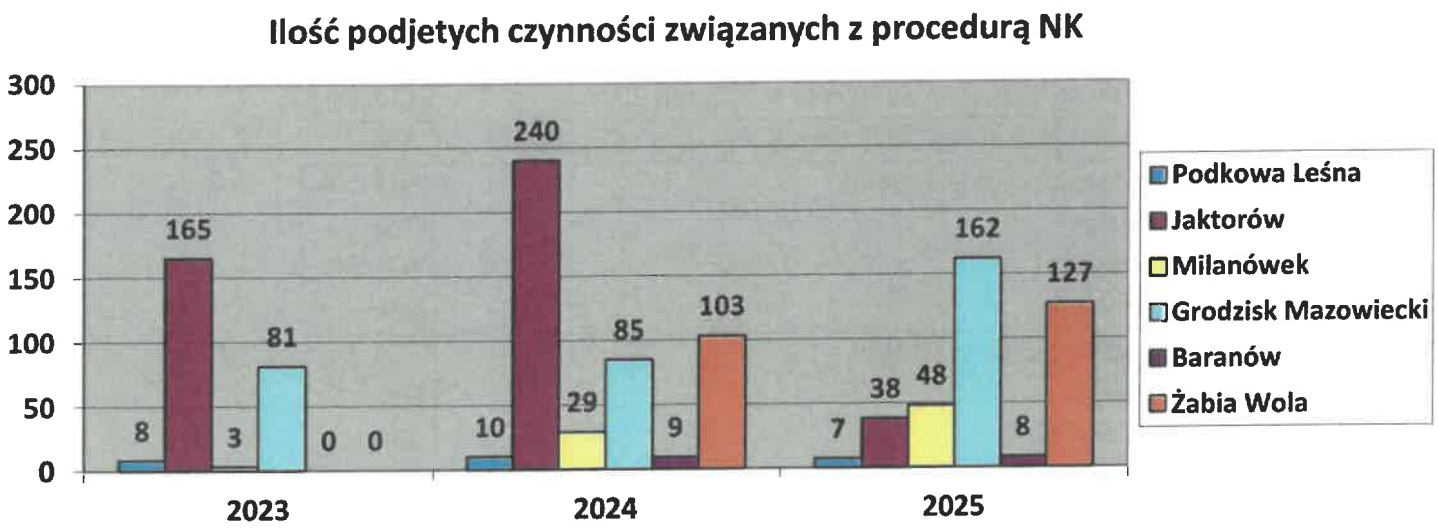

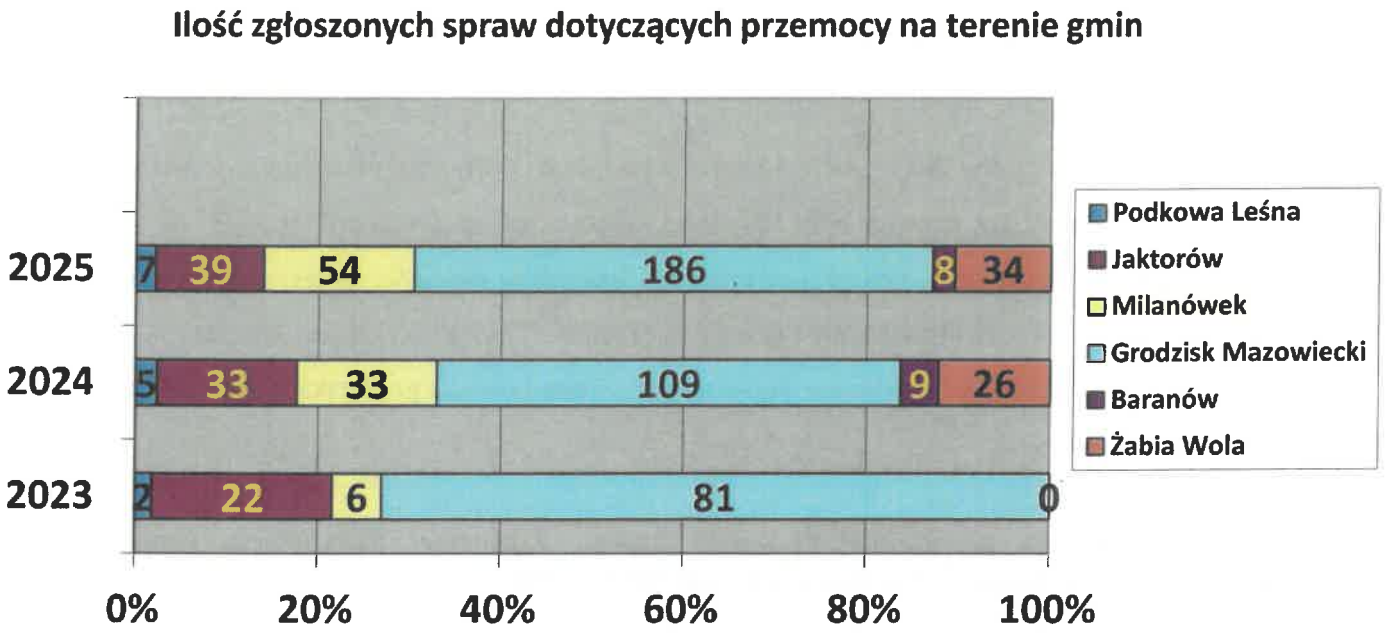

Dane nt. przemocy domowej na terenie ww. gmin 2025	Liczba
Liczba prowadzonych spraw związanych z przemocą domową	450
Liczba osób doznających przemocy w tym: - kobiety - mężczyźni - małoletni	618 260 99 259
Liczba osób stosujących przemoc w tym: - kobiety - mężczyźni - nieletni	326 92 234 0
Liczba zgłoszonych osób stosujących przemoc będących pod wpływem alkoholu w tym: - kobiety - mężczyźni	66 14 52

Te liczby pokazują, że przynajmniej statystycznie, osobami doznającymi przemocy domową stają się mieszkańcy miast ale też i małych miejscowości.

Prezentowana w formie tabelarycznej skala zjawiska przemocy obejmuje dane dotyczące:

1. Niebieskich Kart.
2. Liczby postępowań z art. 207.
3. Liczby osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc domową.

Po analizie danych otrzymanych z Komendy Powiatowej w Grodzisku Mazowieckim jak i z Ośrodków Pomocy Społecznej można stwierdzić, że zjawisko przemocy domowej ma nadal duży zasięg i konsekwencje natury wychowawczej, psychologicznej, zdrowotnej i ekonomicznej. Próba rozwiązania tego problemu wymaga rzeczywistej współpracy przedstawicieli wielu obszarów życia społecznego. Najważniejszym i najbardziej istotnym krokiem na drodze do jego rozwiązania jest ujawnienie istnienia problemu i dostrzeżenie konieczności zajmowania się nim.

Przemocy domowej często towarzyszy nadużywanie alkoholu. Wiele rodzin, w których występuje problem alkoholowy jest monitorowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej.

Zaprezentowane powyżej dane, dotyczące zarówno ilości osób doznających przemocy jak i osób stosujących przemoc domową co świadczą o tym, iż problem przemocy domowej nie jest obcy w powiecie grodziskim, a to wskazuje na potrzebę opracowania i przeprowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Należy podkreślić, że osoby uciekające się do rozwiązań siłowych, opartych na przemocy to zwykle jednostki o dość chwiejnej strukturze osobowości i określonych predyspozycjach temperamentalnych. Pod zachowaniami przemocowymi zazwyczaj kryje się jednostka o niskim poczuciu własnej wartości, nieumiejąca radzić sobie z emocjami, często z doświadczeniami przemocy w swojej osobistej historii rodzinnej. Biologiczne podłoże dodatkowo zwykle sprzyja nieradzeniu sobie z sytuacjami większego pobudzenia emocjonalnego.

Należy również zaznaczyć, że z wieloletniego doświadczenia oraz obserwacji prowadzonej przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim wynika, że rodziny z problemem przemocy wymagają specjalistycznej pomocy, którą mogą uzyskać w ramach szerokiego wachlarza świadczonej pomocy w tutejszym Centrum.

W latach 2023-2025 tutejsze Centrum współpracowało z Ośrodkami Pomocy Społecznej na terenie powiatu grodziskiego, Komendą Powiatową Policji, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej dla Nieletnich Sądu Rejonowego w Grodzisku Maz. i w Żyrardowie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Szkołami oraz Organizacjami Pozarządowymi.

Ważnym elementem współpracy był udział pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w pracach Zespołów Interdyscyplinarnych oraz szkoleniach w tym obszarze.

Do Powiatowego Centrum zgłaszały się osoby potrzebujące pomocy, stosujące przemoc jak również osoby doświadczające przemocy domowej.

Wszystkim zgłaszającym się osobom Centrum udzieliło informacji o możliwości skorzystania ze wsparcia specjalistów. I tak też na przestrzeni lat 2023-2025 ze wsparcia specjalistów skorzystało:

- ✓ Ogólnie, z porad, terapii i wsparcia specjalistów w 2025 roku skorzystało 198 mieszkańców powiatu grodziskiego, w tym z pomocy:

- psychologa dla osób dorosłych - 33 osoby, w tym w obszarze przemocy domowej – 9 osób,
- psychologa do pracy z dziećmi oraz ich rodzinami – 84 osób,
- specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej – 29 osób,
- prawnika - 52 osoby, w tym w obszarze przemocy domowej – 5 osób.

- ✓ Ogólnie, z porad, terapii i wsparcia specjalistów w 2023 roku skorzystało 289 mieszkańców powiatu grodziskiego, w tym z pomocy:

- psychologa dla osób dorosłych - 45 osób, w tym w obszarze przemocy domowej – 4 osób,
- psychologa do pracy z dziećmi oraz ich rodzinami – 171 osób,
- specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej – 18 osób,
- prawnika - 55 osoby, w tym w obszarze przemocy domowej – 4 osoby.

- ✓ Ogólnie, z porad, terapii i wsparcia specjalistów w 2024 roku skorzystało 282 mieszkańców powiatu grodziskiego, w tym z pomocy:

- psychologa dla osób dorosłych - 61 osób, w tym w obszarze przemocy domowej – 6 osób,
- psychologa do pracy z dziećmi oraz ich rodzinami – 128 osób,
- specjalista ds. przeciwdziałania przemocy domowej – 33 osoby,
- prawnika - 60 osób, w tym w obszarze przemocy domowej – 18 osób.

Z przedstawionych danych możemy wywnioskować, że istnieje bardzo duża potrzeba korzystania mieszkańców powiatu z pomocy specjalistycznej.

W Powiecie Grodziskim działa szereg instytucji i organizacji oraz grup społecznych, które zajmują się problematyką przemocy domowej. Współpraca między tymi instytucjami jest elementem szerszego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Istotnym priorytetem jest przede wszystkim:

- diagnozowanie zjawiska przemocy domowej;
- przekazywanie i zbieranie informacji od poszczególnych osób i instytucji pomagających rodzinom będącym w kryzysie;
- tworzenie bazy danych dotyczących miejsc, osób, możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
- organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń dla instytucji i organizacji zajmujących się problematyką przemocy domowej;

System przeciwdziałania przemocy domowej realizowany jest w oparciu o następujące działania:

- badawcze – analiza i diagnoza zjawiska przemocy w powiecie grodziskim;
- profilaktyczne – skierowane do mieszkańców oraz poszczególnych grup zawodowych powiatu grodziskiego;
- interwencyjne - wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc;
- edukacyjno – korekcyjne adresowane do osób stosujących przemoc;
- ewaluacyjne – w zakresie efektywności przyjętych w Programie kierunków działań pomocowych.

W roku 2025 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim otrzymało również środki finansowe na realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową w wysokości 12 000 zł.

Spotkania grupowe w ramach Programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową były realizowane w okresie od 04.11.2025 r. do 16.12.2025 r.

Do Programu korekcyjno-edukacyjnego zostało zakwalifikowanych 12 osób: W procesie kwalifikacji uczestniczyło 8 mężczyzn i 4 kobiety. Ostatecznie do programu przystąpiło 12 osób.

Finalnie Program ukończyło 11 osób a jedna osoba nie spełniła formalnych wymogów prowadzących do jego ukończenia.

Tutejsze Centrum co roku stara się podejmować działania wobec osób stosujących przemoc domową, pozyskując środki na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, celem usprawnienia aparatu rodzinnego.

VIII. ANALIZA SWOT

Oceny sytuacji powiatu grodziskiego pod kątem przeciwdziałania przemocy domowej - analiza SWOT

MOCNE STRONY (Strenghts) **wewnętrzne atuty** - instytucji, kadra	SŁABE STRONY (Weaknesses) **wewnętrzne ograniczenia** –ograniczenia środowiskowe, niewystarczająca dostępność do specjalistów.
- opracowanie i realizowanie powiatowego programu korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, - funkcjonowanie Przyjaznego Pokoju Przesłuchań na terenie powiatu grodziskiego, - współpraca lokalnych mediów (radio, gazeta Bogoria) w celu rozpowszechnia informacji dotyczących przeciwdziałaniu przemocy, miejsc pomocowych, - angażowanie się instytucji w kampanie społeczne przeciwko przeciwdziałaniu przemocy domowej (plakaty, ulotki, informatory dostępne dla mieszkańców), - dostosowanie działań instytucji i służb do zapisów z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, - funkcjonowanie w każdej gminie punktów konsultacyjnych pomocy specjalistycznej, - funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, - Porozumienia z Powiatem Warszawa Zachód w sprawie prowadzenia zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej polegającego na prowadzeniu domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, - opracowane i realizowane programu profilaktyki w szkołach zawierające zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, - doświadczona kadra specjalistów działająca w obszarze przemocy domowej, - funkcjonowanie w każdej gminie zespołów interdyscyplinarnych, - funkcjonowanie w każdej gminie grup diagnostyczno-pomocowych, - rozsyłanie informatora na dany rok zawierającego dane teleadresowe jednostek organizacyjnych i organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu grodziskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy.	- niska dostępność do specjalistów (psychiatra, terapia rodzinna), - brak Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla ofiar przemocy domowej z całodobowo dostępnymi miejscami noclegowymi i specjalistyczną pomocą, - brak ośrodka interwencji kryzysowej, - brak motywacji wewnętrznej osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, - ograniczenia społeczne dot. świadomości jak przeciwdziałać przemocy domowej, gdzie szukać wsparcia, - przemoc domowa silnie powiązana jest z innymi szkodliwymi zjawiskami jak uzależnienia od alkoholu, substancji psychoaktywnych, bezrobocia, co stanowi problem społeczny, - niska dostępność do bezpłatnych szkoleń, warsztatów dot. przemocy domowej.

SZANSE (Oportunities) **zewnętrzne pozytywne** – nowelizacje przepisów, zasoby w otoczeniu	ZAGROŻENIA (Threats) **zewnętrzne negatywne** – niskie kompetencje służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, ograniczone zasoby społeczne
- współpraca między instytucjami pomocowymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - edukacja społeczna dotycząca zjawiska przemocy domowej (gdzie szukać wsparcia i pomocy), - realizacja gminnych programów dotycząca przeciwdziałania przemocy domowej, - programy na realizację działań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - zwiększenie umiejętności i kompetencji pracowników instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, -grupy superwizyjne dla kadry pracowników wszystkich instytucji gminnych i powiatowych zajmujących się problematyką przemocy domowej.	- stereotypy społeczne dotyczące zjawiska przemocy domowej, - uzależnienia, bezrobocie i inne problemy społeczne w powiecie, - wypalenie zawodowe pracowników instytucji pomocowych i służb - zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, - nadal niskie kwalifikacje specjalistycznej kadry realizującej zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, - brak odpowiednich wynagrodzeń dla zespołów interdyscyplinarnych, grup diagnostyczno-pomocowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, - przekonanie u osób doznających przemocy o nieskuteczności pomocy oraz bezkarności osób stosujących przemoc, - nieprawidłowe wzorce środowiskowe dotyczące podejmowanych działań powstrzymujących przemoc domową.

IX. GŁÓWNE CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Celem Programu jest tworzenie warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej i zmniejszenie występowania tego zjawiska w powiecie grodziskim.

Cele szczegółowe Programu są następujące:

- Zwiększenie dostępności i poprawa jakości wsparcia realizowanego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w zakresie wyrównywania dostępu do usług świadczonych na terenie powiatu, poprawy ich jakości i dostosowaniu do potrzeb odbiorców oraz rozwoju instytucji i kadry świadczącej wsparcie.
- Wzmocnienie koordynacji i dążenie do kompleksowości regionalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej w zakresie budowania relacji pomiędzy instytucjami, dostrzegania komplementarności ich działań na rzecz rodzin, tworzenia lokalnych systemów koordynacji oraz zwiększania kompleksowości wsparcia realizowanego na poziomie regionalnym.

Planowana realizacja wytyczonych celów wymagała określenia czterech podstawowych obszarów zawierających kierunki podejmowanych działań, a także sprecyzowania oddziaływań koncentrowanych na różnych grupach odbiorców Programu:

- działania związane z profilaktyką i edukacją społeczną – kierowane do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową;
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową – obszar uwzględniający przede wszystkim osoby dotknięte przemocą domową oraz służby lub podmioty zajmujące się ochroną i pomocą osobom dotkniętym przemocą;
- oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową – kierowane do osób stosujących przemoc domowej, a także do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc;
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej – zakres działań kierowanych do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Opracowane cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej zakładają ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej oraz skutków stosowania przemocy, co stanowi cel nadrzędny. Dlatego też w realizację celów i zadań Programu zaangażowane zostaną różne podmioty, instytucje i organizacje, których zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy domowej. W Programie opisano również przewidywane wskaźniki monitorowania realizacji działań.

Program skierowany jest do:

1) osób doznających przemocy domowej
2) osób stosujących przemoc domową;
3) świadków przemocy domowej.

Założeniem programu jest:

- zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców powiatu grodziskiego wobec zjawiska przemocy domowej;
- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy;
- edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy domowej;
- rozwijanie edukacji w środowiskach młodzieżowych oraz wśród dzieci i osób dorosłych, dotyczącej postawy wyrażających szacunek oraz życzliwość wobec człowieka;

- skoordynowanie działań i zintegrowanie środowisk lokalnych na rzecz ograniczenia przemocy domowej;
- cykliczne analizowanie postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej;
- ograniczenie i zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej w powiecie grodziskim;
- cykliczna analiza poziomu wiedzy społeczności lokalnych na temat form pomocy osobom uwikłanym w przemoc;
- pozyskiwanie środków na realizację zadań i programów;
- opracowywanie i usprawnianie procedur w zakresie przeciwdziałania przemocy.

X. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Cel strategiczny Nr 1 : Profilaktyka i edukacja społeczna				
Cel operacyjny: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej				
Kierunki działań	**Rodzaj działań**	**Realizatorzy**	**Wskaźniki**	**Okres realizacji**
1. Poszerzenie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu grodziskiego	Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu grodziskiego	PCPR	Statystyki ujęte w sprawozdaniach i opracowaniach	2026-2031
	Tworzenie bazy danych dotyczących miejsc i osób udzielających wsparcia osobom stosującym przemoc domową oraz osobom dotkniętym przemocą domową	PCPR we współpracy z instytucjami i organizacjami pomocowymi	Liczba utworzonych baz danych	2026-2031
2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej;	Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych dotyczących przemocy domowej i jej przeciwdziałania	PCPR we współpracy z mediami, instytucjami pomocowymi oraz organizacjami pozarządowymi	Liczba podjętych inicjatyw	2026-2031
3. Promowanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową	Prowadzenie warsztatów dotyczących nabywania prawidłowych metod wychowawczych	PCPR we współpracy z instytucjami pomocowymi, kuratorami	Liczba uczestników warsztatów	2026-2031

Cel strategiczny Nr 2 : Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową				
Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą				
Kierunki działań	**Rodzaj działań**	**Realizatorzy**	**Wskaźniki**	**Okres realizacji**
1. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, m.in.: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	PCPR	Liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych.	2026-2031
2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego	PCPR	Liczba osób korzystających z poradnictwa	2026-2031
	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w całodobowych ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.	PCPR	Liczba osób korzystających	2026-2031

	Upowszechnianie informacji dotyczących telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą.	PCPR	Liczba upowszechnionych informacji	2026-2031
	Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	PCPR, rodziny zastępcze, placówki pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2026-2031

Cel strategiczny Nr 3: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc

Kierunki działań	Rodzaj działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Okres realizacji
1. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy domowej	Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	PCPR przy współpracy zespołów interdyscyplinarnych, lokalnych ops, kuratorów sądowych, Policji	Liczba uczestników programu Liczba osób, które ukończyły programy	2026-2031
2. Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do zmiany wzorców zachowań.	Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	PCPR przy współpracy zespołów interdyscyplinarnych, lokalnych ops, kuratorów sądowych, Policji	Liczba uczestników programu Liczba osób, które ukończyły programy	2026-2031

Cel strategiczny Nr 4 : Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

Cel: podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększanie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy

Cele operacyjne	Kierunki działań	Realizatorzy	Wskaźniki	Okres realizacji
1. Wzmacnianie kompetencji zawodowych osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Wsparcie osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i z osobami stosującymi przemoc, w formie np. szkoleń, warsztatów, superwizji	PCPR	Liczba kursów i warsztatów Liczba uczestników	2026-2031

XI. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA KOORDYNACJĘ PROGRAMU

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu grodziskiego.
3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
4. Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim i Żyrardowie (kuratorzy zawodowi i społeczni).
5. Komenda Policji w Grodzisku Mazowieckim.
6. Straż Miejska.
7. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
8. Gminne Zespoły Interdyscyplinarne.
9. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia.
10. Organizacje Pozarządowe.
11. Służba Zdrowia.
12. Placówki oświatowe.

XII. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób doświadczających Przemocy Domowej będzie realizowany w latach: 2026 – 2031.

XIII. MONITORING I EWALUACJA

Stały monitoring programu będzie prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim, który na bieżąco będzie oceniał realizację programu oraz proponował zmiany i aktualizację założeń, celów i skutecznych działań.

W ramach rocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie analizowany stopień realizacji programu dokonywany z właściwymi komisjami rady powiatu.

Przedstawiony „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy na lata „2026-2031" jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb i w wyniku ewaluacji zadania w nim zawarte mogą ulegać zmianie.

XIV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej finansowany będzie:

1) ze środków Powiatu oraz ze środków zewnętrznych;
2) budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych;
3) budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych;
4) funduszy organizacji pozarządowych;
5) innych programów i grantów.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację programu nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki powiatu na bieżącą działalność. Zakłada się, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej powiatu i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu powiatu w kolejnych latach.

Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek.

XV. PODSUMOWANIE

Powiatowy Program Przeciwdziałnia Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy w Domowej zakłada stworzenie systemu działań wspierających rodzinę w dążeniu do rozwiązania sytuacji kryzysowych.

Mechanizmy przemocy są destrukcyjne dla całej rodziny. Skutki w wymiarze indywidualnym i zbiorowym obserwowane są w aspekcie długofalowym.

Przemoc domowa rzutuje na:

- ✓ zachowania dzieci i młodzieży w środowisku rówieśniczym a szczególnie na wzrost zachowań, pogorszenie się relacji małżeńskich,
- ✓ zwiększenie ryzyka uzależnień,

- ✓ upośledzenie umiejętności wychowawczych,
- ✓ zniekształcenia w postrzeganiu roli mężczyzny i kobiety w rodzinie.

Dlatego też realizacja Programu pozwala na złagodzenie i ograniczenie zjawiska przemocy na poziomie lokalnym poprzez stworzenie spójnego systemu. Zasadnym więc staje się opracowanie Programu, który będzie się odnosił do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej, a co za tym idzie realizowane będą przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania oraz zwalczania przemocy domowej na terenie powiatu grodziskiego.

Podejmowanie bowiem kompleksowych i wielopoziomowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę osób doznających przemocy, jak i na edukowanie i korygowanie niepożądanych postaw i zachowań osób stosujących przemoc a także skoordynowana i sprawna współpraca międzyinstytucjonalna jest warunkiem niezbędnym realizacji celów Programu.

Pamiętając, że mechanizmy przemocy zaburzają prawidłowe funkcjonowanie rodziny w sferze emocjonalnej i wychowawczej, realizacja program ma pozwolić na złagodzenie i ograniczenie zjawiska przemocy na poziomie lokalnym poprzez stworzenie spójnego system. Możemy to zilustrować następującym diagramem.
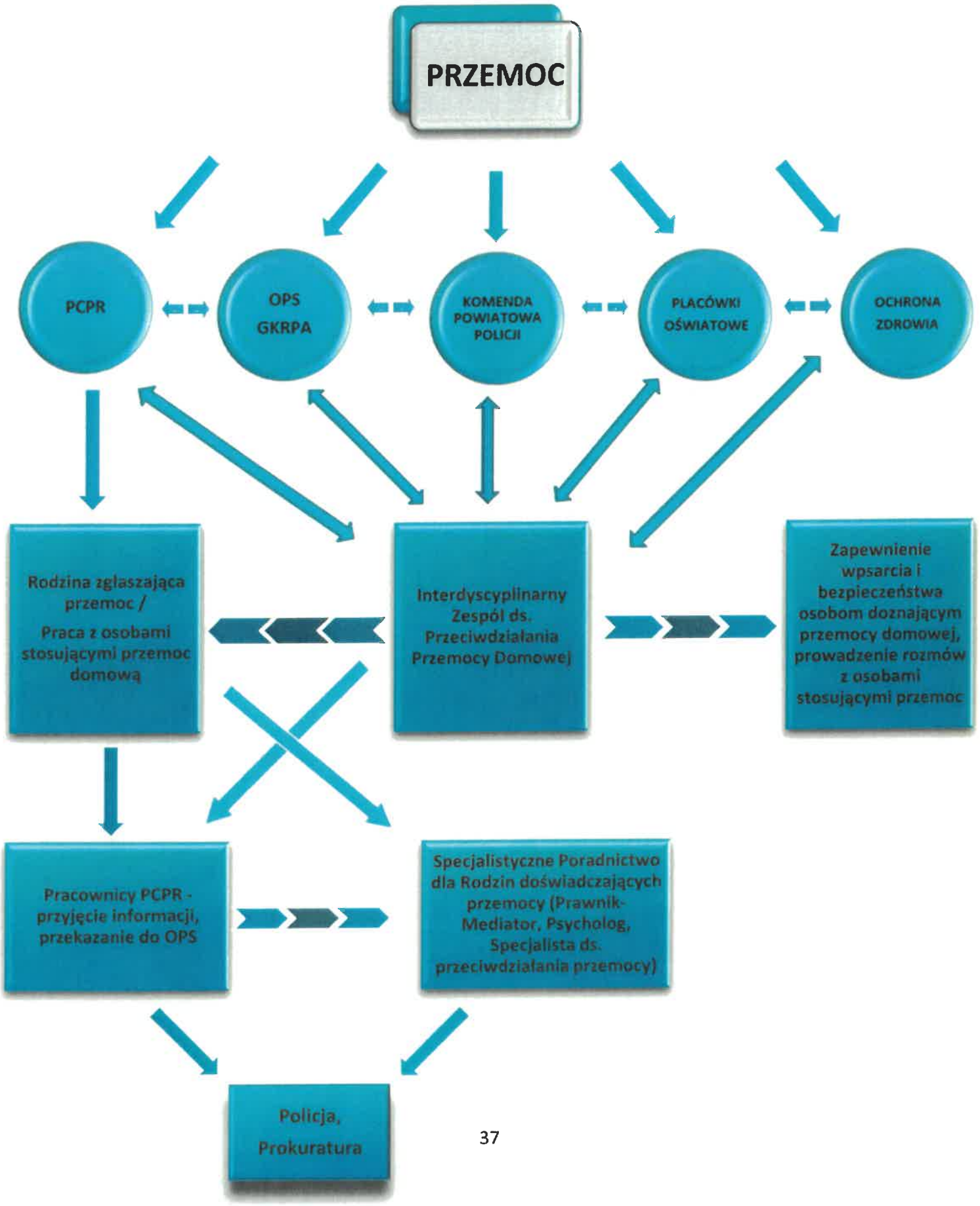
SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE GRODZISKIM